

Varni in enaki ob poplavi, potresu in požaru v naravi

Besedilo je pripravljeno v lahkem branju za:

- slepe in slabovidne,
- njihove družinske člane in
- osebne asistente.

Besedilo je del projekta
Varni in enaki v naravnih in
drugih nesrečah.

To je znak projekta.

To je znak za lahko branje.

Varni in enaki

ob poplavi, potresu in požaru v naravi

Poplava, potres ali požar v naravi so naravne nesreče. Naravne nesreče se dogajajo vsak dan. Ene nesreče lahko napovemo. Ene nesreče se zgodijo brez opozorila.

Na naravne nesreče moramo biti pripravljeni vsi ljudje. Imeti moramo prava navodila in dostopne informacije. Prava navodila in dostopne informacije nam lahko rešijo življenje. Besedilo je zato napisano tako, da ga je lažje brati in razumeti. Takim besedilom rečemo lahko branje.

V tem besedilu so navodila o tem:

- kaj narediti pred nesrečo,
- kaj narediti ob nesreči,
- kaj narediti po nesreči.

Včasih ne vemo, kako se sporazumevati s slepimi ali slabovidnimi ljudmi. Za sporazumevanje s slepimi in slabovidnimi smo napisali **koristne in uporabne nasvete**.

Napisali smo tudi nekaj informacij o številki **112**.

Navodila v lahkem branju so pripravljena tudi za gluhe in naglušne.

Lahko berljiva navodila za slepe in slabovidne ter za gluhe in naglušne so dostopna tudi v angleškem jeziku. Vse informacije najdete na spletni strani www.gov.si.

Pred nesrečo

Na nesreče se lahko pripravimo. Najprej preverimo, ali živimo v okolju, v katerem so pogosti poplave, potresi ali požari v naravi. Nato poskrbimo za varnost in zaščito doma.

Za varnost in zaščito doma lahko poskrbimo sami.

Pred potresom

Pred potresom se zaščitimo tako, da:

- pohištvo trdno namestimo in ga na steno privijemo z vijaki, rečemo, da ga pritrdimo,
- težke in velike predmete postavimo na nižje police,
- nad posteljo in sedeže ne obešamo stvari.

Pred poplavo

Pred poplavo se zaščitimo tako, da:

- v prostorih, v katerih lahko poplavi, dvignemo pohištvo in drugo opremo od tal,
- za tla in stene uporabimo materiale, ki se hitro sušijo in jih lahko očistimo,
- poskrbimo, da voda v okolici hiše lahko odteče, na primer tako, da okrog hiše očistimo kanale.

Požar v naravi

Pred požarom v naravi se zaščitimo tako, da:

- uredimo okolico hiše ali stavbe,
- na varnem hranimo stvari, ki hitro zagorijo,
- odstranimo veje in suho travo.

Če tega ne moremo narediti sami,
prosimo za pomoč sorodnike, prijatelje ali sosede.

Za varnost in zaščito ljudi poskrbi tudi država.

Kadar ni varno ostati doma,
država določi, kaj narediti.

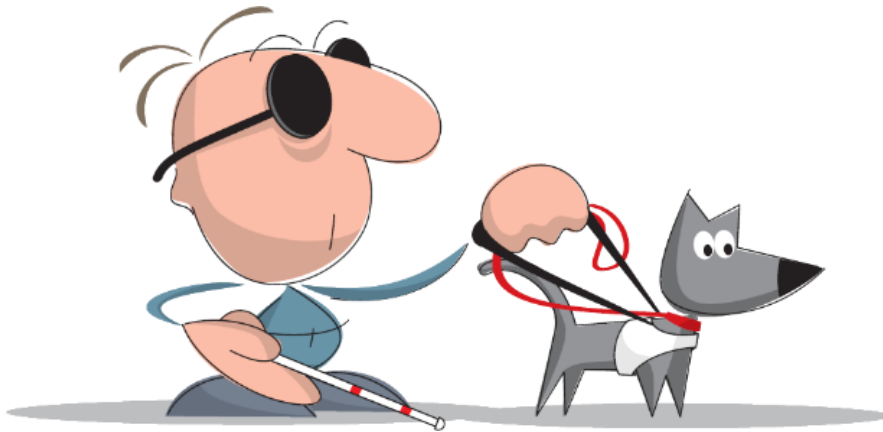
Rečemo, da država določi zaščitne ukrepe:

- **evakuacija**: evakuacija pomeni,
da moramo začasno zapustiti svoj dom.
Za nekaj časa se preselimo na varno;
- **začasno bivališče**: začasno bivališče pomeni,
da za krajši čas stanujemo drugje.
V tem času za nas poskrbi osebje.
Osebje so ljudje, ki delajo v začasnem bivališču;
- **zaščito** pred jedrskim,
kemičnim in biološkim orožjem.

Ob evakuaciji, ko gremo od doma, je **pomembno, da**:

- upoštevamo navodila pristojnih služb: reševalcev ali policistov, gasilcev, civilne zaščite,
- povemo, če potrebujemo pomoč,
- imamo pripravljene nujne stvari,
- upoštevamo lastne/svoje potrebe in potrebe družinskih članov,
- s sabo vzamemo nujne stvari,

- s sabo odpeljemo tudi psa vodnika.

V začasnem bivališču je pomembno, da:

- osebju povemo svoje osebne podatke,
- osebje poskrbi za najnujnejšo oskrbo, da imamo pijačo, hrano, zdravila, da smo na toplem in drugo,
- osebju povemo, kakšno pomoč potrebujemo,
- osebju povemo, kaj potrebujemo,
- sorodnikom povemo, kje smo.

Osebje so ljudje,
ki delajo v začasnem bivališču.

Ko pride do nesreče, se lahko pojavijo težave:

- reševalci ne morejo priti na pomoč takoj,
- zmanjka elektrike, zemeljskega plina ali vode,
- lahko ostanemo brez ogrevanja,
- telefoni, televizija in radio ne delujejo,
- ne moremo do trgovine, lekarne ali zdravnika in podobno.

Razmislimo.

Kdo nam lahko pomaga?

Ljudje si lahko pomagamo med seboj.

Pomagamo si sorodniki in prijatelji.

Pomagamo si sosedje in sodelavci.

Dogovorimo se,
kdo vse nam lahko pomaga ob nesreči in po njej.

Ne pozabimo.

Pred spanjem
dajmo očala in belo palico
vedno na isto mesto.

Ob nesreči

Ob potresu

Ob potresu začutimo tresenje in premikanje tal.

Ob potresu slišimo premikanje in
padanje pohištva ter predmetov.

Ob potresu poiščemo varen prostor.

Varen prostor je mesto:

- pod večjimi in trdimi mizami,
- med podboji vrat,
- v nosilnih stenah ali ob notranjih nosilnih stenah.

Počepnimo.

Glavo upognimo h kolenom.

Zavarujmo si glavo s komolci.

Sklenimo dlani in si z dlanmi pokrijmo zatilje.

Ob potresu lahko ostanemo ujeti v ruševinah.

Ostanimo mirni.

Če se praši, si pokrijemo usta in nos.

Uporabimo robec ali del oblačila.

Opozorimo druge, da smo ujeti.

Udarjamo s predmetom

po kovinski napeljavi ali zidu.

Pomembno je,

da udarjamo v enakomernih presledkih.

Občasno kličimo:

Na pomoč!

Tako nas bodo reševalci hitreje našli.

Ob poplavi

Ob poplavi slišimo vodo.

Ob poplavi lahko voda teče v hišo.

Ob poplavi lahko vodo začutimo pod nogami.

Umaknimo se v višje nadstropje.

Lahko smo na prostem.

Umaknimo se na območje,

ki ga voda ne doseže.

Včasih voda sega do kolen.

Tudi če voda sega samo do kolen,

ne stopimo v vodo.

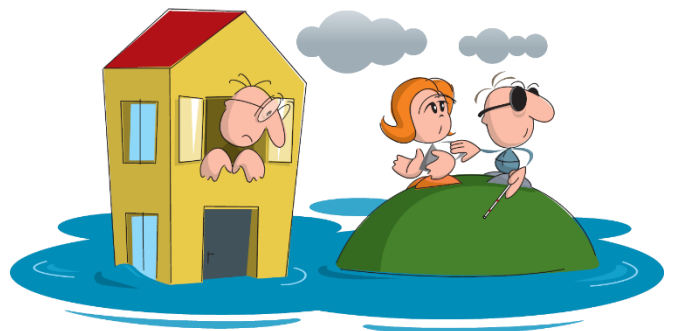
Voda nas lahko odnese.

Ob požaru v naravi

Ob požaru v naravi je v zraku dim.

Zaprimo okna in vrata.

Izključimo prezračevanje in klimo.

Po nesreči

Po nesreči za pomoč prosimo druge ljudi.
Pomagajo nam lahko sorodniki in prijatelji.
Pomagajo nam lahko sosedje ali znanci.

Pregledajo hiše.

Pregledajo tudi opremo.

Odpravijo in popravijo poškodbe.

Po potresu

Potres poškoduje hiše in stavbe.

Potres prevrne in premakne pohištvo.

Potres prevrne in premakne
tudi drugo opremo.

Stvari se razbijejo
in razbitine ležijo po tleh.

Razbite stvari na tleh
so za slepe in slabovidne zelo nevarne.

Po potresu vodo iz pipe prekuhavamo.

Po potresu uporabljamo vodo iz plastenk.

Po potresu poskrbimo,
da strokovnjaki pregledajo vse napeljave:

- vodovod,
- kanalizacijo,
- plin,
- elektriko in
- dimnik.

Po poplavi

Poplava poškoduje hiše in stavbe.

Voda poplavi kleti in nižja nadstropja.

Voda prestavi pohištvo in opremo.

Voda v prostore prinese blato in naplavine.

Naplavine so zemlja, veje,
razni predmeti in drugo.

Po poplavi moramo odstraniti vodo.
Pri tem prosimo za pomoč druge ljudi.

Iz prostorov pomagajo
odstraniti blato in naplavine.
Prostore in opremo pomagajo
očistiti in osušiti.

Prostore pomagajo razkužiti.
Pregledati morajo
hrano in živila, ki so še uporabna.

Po požaru v naravi

Po požaru se lahko vrnemo v svoj dom,
ko ni več nevarnosti.

Kdaj ni več nevarnosti,
povedo pristojne službe.

Pristojne službe so
gasilci, civilna zaščita in drugi.
Upoštevati moramo navodila pristojnih služb.
Požar za seboj pusti vonj po dimu.
Po požaru prezračimo prostore.

Sporazumevanje s slepimi in slabovidnimi

Pri sporazumevanju s slepimi in slabovidnimi
smo spoštljivi.

Upoštevamo enakovreden odnos.
Ljudem namenimo svojo pozornost.

Predstavimo se prvi.
Lahko se nežno dotaknemo roke
in potem spregovorimo.

Opišemo situacijo oziroma nevarnost.

Vprašamo:

Potrebujete pomoč ali spremstvo?

Če človek potrebuje spremstvo,
naj se oprime naše roke.
Navadno se človek oprime komolca.

Gibamo se pred človekom.

Hodimo korak pred človekom,
ki ga vodimo.

Z besedo opozorimo na ovire pred nami.

Sporočila naj bodo kratka in jasna.

Namesto da kažemo s prstom in govorimo:

tukaj in tam,

raje opišemo situacijo.

Rečemo lahko:

Naravnost pred nami je luknja.

Na desni strani je drevo.

In podobno.

Namesto, da pokimamo,

raje povejmo z besedo.

Preverimo, ali je drugi informacijo razumel.

Ne pozabimo na psa vodnika.

Ne pozabimo na belo palico.

Slepi in slabovidni imajo pravico
do informacij v njim dostopni obliki.

Dostopne oblike za slepe in slabovidne so:

- povečan črni tisk,
- besedilo v brajici,
- elektronska oblika informacije,

- glasovna sporočila in zvočni zapisi.

Če zvočnih zapisov ni,
zapisano besedilo preberemo.

Klic v sili 112

112 je brezplačna telefonska številka.

112 pokličemo, če potrebujemo:

- nujno medicinsko pomoč,
- pomoč gasilcev,
- pomoč drugih reševalnih služb,
- pomoč policije.

112 lahko pokličemo kadar koli.

112 lahko pokličemo v kateri koli državi Evropske unije.

Pomembno je, da smo ob klicu mirni.

Pomembno je, da ob klicu sporočimo:

- kdo kliče,
- kaj se je zgodilo,
- kje se je zgodilo,
- kdaj se je zgodilo,
- koliko je ponesrečenih,
- kakšne poškodbe imajo ponesrečeni ljudje,
- kakšne so okoliščine na kraju nesreče,
- kakšno pomoč potrebujemo.

Pomembno

112 lahko pokličemo s stacionarnega telefona.

112 lahko pokličemo z mobilnega telefona.

Pokličemo lahko tudi, če na računu nimamo več denarja.

Pokličemo lahko tudi, če nimamo signala.

Pogovori in naši podatki se shranijo za 6 mesecev.

Če kličemo brez potrebe ali iz heca, dobimo kazen.

Vsebina: Ministrstvo za obrambo – Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Priredba za lahko branje: Zavod Risa.

©Slovenski znak za lahko branje

4. stopnja lahkega branja

Ilustracije: Studio Ajd, d. o. o., Dobrovlje.

Jezikovni pregled: Ministrstvo za obrambo, Služba za strateško komuniciranje.

Ljubljana, 2022.

Besedilo je nastalo v projektu

Varni in enaki v naravnih in drugih nesrečah.

Kratica projekta je SEE ME.

Kratica je nastala iz angleških besed

Safe and Equal in EMERgencies.

Izgovorijo se **sejf end ikual in emerdžensis**.

Co-funded by
the European Union

SEE ME

Safe and Equal in EMERgencies

Ravnateljstvo civilne zaštite

UPRAVA
REPUBLIKE
SLOVENIJE

ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

